

חוזר מס': 9/2017

ירושלים, א' אדר, תשע"ז
27 פברואר, 2017

אל: מנהלי בתי החולים
מנהלי האגפים הרפואיים – קופות החולים

הנדון: תיקון חוק זכויות החולה: קבלת הסכמה לטיפול בקטין שהורה הואשם בעבירת מין או אלימות נגדו

1. רקע:

ביום 01/08/2016 נכנס לתקפו תיקון לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 (להלן - החוק), בו נוסף לחוק סעיף 16א' הקובע כי הורה שהוגש נגדו כתב אישום על ביצוע עבירות מין או אלימות כלפי ילדו הקטין - לא יוכל להיות מעורב בטיפול הרפואי בקטין - לא תידרש הסכמתו לטיפול רפואי בילדו, ולא יימסר לו מידע רפואי אודותיו.

בדרך כלל, לפי הוראות חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, ניתן להניח שהסכמת הורה אחד לפעולה בשם הקטין פירושה שגם ההורה השני מסכים לביצוע הפעולה, אלא אם ידוע אחרת. לפיכך, בד"כ ניתן להסתמך על הסכמת הורה אחד לשם מתן טיפול רפואי לקטין, פרט למקרים חריגים.

אבל, כשאחד מההורים התנגד מפורשות לטיפול מסוים, לא ניתן בד"כ לבצע את הטיפול ללא אישור בית משפט או במצב חירום רפואי וכיו"ב. במקרים בהם הורה פגע או חשוד שפגע בילדו הקטין, עלול להיות להורה הפוגע עניין שלא לאשר מתן טיפול הנחוץ לילדו, מסיבות שאינן בהכרח לטובת הילד(למשל - על מנת שלא ייחשפו פגיעות נוספות בקטין, או מתוך רצון להפעיל לחץ על ההורה השני או על הקטין בעצמו, ועוד).

לכן, החוק החדש מרחיק את ההורה הפוגע ממעגל הטיפול הרפואי בילדו הקטין, ומאפשר לקבל הסכמה במקרה זה מההורה האחר בלבד. אם ההורה הפוגע מתנגד לטיפול מטעמים ענייניים - עליו מוטל הנטל לפנות לבית המשפט. כל עוד לא ניתנה החלטה שיפוטית אחרת ניתן לטפל באותו ילד על סמך הסכמת ההורה שאינו ההורה הפוגע, גם אם ההורה הפוגע מתנגד לטיפול ואף אין לבקש את הסכמתו. לשם כך נדרש ראשית כי ההורה האחר יודיע לגורמי הטיפול על מצב זה.

2. מטרה:

פירוט הנסיבות בהן חלות הוראות התיקון.

3.1. הוראות החוק חלות על כל המטפלים, גם בטיפול פרטי.

3.2. העברת מידע למטפל (כהגדרתו בחוק זכויות החולה) אודות הורה פוגע: כדי למנוע מתן מידע להורה פוגע או בקשת הסכמה לטיפול מהורה כזה, על ההורה האחר לקבל ולהציג בפני המטפל אישור מהפרקליטות שבו יאמר במפורש כי סעיף 16א' לחוק זכויות החולה חל על ההורה הפוגע, לגבי קטין שבטיפול המטפל (להלן: האישור).

מרגע הצגת האישור יש לפעול כמפורט להלן:

- (1) מטפל פרטי - באחריותו לתת טיפול לילד בהסכמת ההורה שאינו הפוגע ולא למסור מידע להורה הפוגע או לבקש את הסכמתו לטיפול.
- (2) בארגון (קופת חולים, בית חולים וכדומה) -
 - (א) הנהלת הארגון תמנה גורם מנהלי שיהיה הכתובת לקבלת אישור זה.
 - (ב) פרטי הגורם המנהלי הממונה יפורסמו לידיעת כלל הגורמים הרלוונטים בארגון ולידיעת לקוחות הארגון (המטופלים).
 - (ג) תפקיד הגורם המנהלי הממונה יהיה:

- לבצע כל פעולה נחוצה על מנת למנוע גישה של ההורה הפוגע למידע אודות הקטין ולמנוע מסירת מידע בכתב או בעל פה לאותו הורה (לרבות לחסום גישה לתיק הממוחשב והעברת הודעה בנושא זה למחלקת הרשומות בארגון);
- לוודא כי כל מטפל המטפל בקטין בארגון יקבל הודעה על כך, לרבות באמצעות התראה במערכת המחשוב/התיק הקליני בארגון;
- לקבוע נוהל פנימי ליישום התיקון האמור לחוק.

3.3. עם קבלת האישור/הודעה על האישור, על מטפל לפעול כמפורט להלן:

- 3.3.1. יוציא את ההורה הפוגע ממעגל הטיפול, לחלוטין; לא תתבקש הסכמתו לטיפול רפואי בקטין; לא יימסר לו כל מידע בע"פ ובכתב ביחס למצבו הרפואי של הקטין;
- 3.3.2. במתן טיפול רפואי לקטין ניתן להסתפק בהסכמת ההורה השני בלבד (לא הפוגע).
- 3.3.3. במצבים בהם ההורה הפוגע הגיע עם הקטין לקבלת טיפול רפואי:

- (1) יש ליידע את ההורה השני אודות הגעת הקטין לקבלת טיפול רפואי עם ההורה הפוגע ולברר עמו האם הוא מאשר את הטיפול.
- (2) יובהר כי במצבי חירום רפואיים בהם מצבו של הקטין מצריך מתן טיפול דחוף או במצבים אחרים אשר בהם מתאפשר על פי הוראות כל דין, לתת טיפול לקטין גם ללא הסכמת הורה, יש לתת את הטיפול הרפואי הנדרש גם אם לא ניתן להשיג את ההורה השני.

3.3.4. ההורה הפוגע גם אינו רשאי למנות אחר מטעמו להסכים לטיפול בקטין.

3.3.5. במצב בו אין הורה שני שיכול לתת הסכמה לטיפול רפואי או שאינו זמין ולא מתקיים נמצב בו ניתן לטפל ללא הסכמת הורה כלל, כאמור - יש לערב את השירות הסוציאלי של המוסד הרפואי.

4. ביטול תחולת הסעיף על הורה:
הורה שלגביו ניתן אישור כאמור יכול לפנות לבית המשפט ולבקש ביטול האישור. רק בית המשפט מוסמך לבטל את האישור.
5. מצורף בנספח לחוזר זה נוסח הסעיף החדש בחוק.

הואילו להעביר תוכן חוזר זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם.

ב ב ר כ ה,

ד"ר ורד עזרא
ראש מינהל הרפואה

העתק : המנהל הכללי
המשנה למנהל הכללי
הנהלה מורחבת
מנהלי קופות החולים
מנהלי בתי החולים
קרפ"ר - צ.ה.ל
קרפ"ר - שרות בתי הסוהר
קרפ"ר - משטרת ישראל
רכז הבריאות, אגף תקציבים - משרד הבריאות
יו"ר ההסתדרות הרפואית
יו"ר הסתדרות האחיות
יו"ר מועצה מדעית - ההסתדרות הרפואית
מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
ארכיון המדינה
מנכ"ל חברת ענבל

סימוכין : 290946116

כתובת אתר האינטרנט בו מפורסמים חוזרי מינהל הרפואה וחוזרי
מנכ"ל היא: - www.health.gov.il

נוסח הסעיף החדש בחוק:

16א. טיפול רפואי בקטין שהורה הורשע או מואשם בביצוע עבירת מין או אלימות כלפיו (א) הובא לידיעתו של מטפל כי הורה הורשע בביצוע עבירת מין או אלימות כלפי ילדו הקטין, או הוגש נגדו כתב אישום בשל ביצוע עבירה כאמור וכל עוד מתנהל ההליך הפלילי כנגדו, לא תידרש הסכמתו של אותו הורה לטיפול רפואי באותו ילד ולא יימסר לאותו הורה מידע לגבי טיפול רפואי באותו ילד.

(ב) (1) בית המשפט לענייני משפחה רשאי, לבקשת הורה כאמור בסעיף קטן (א), להורות כי הוראות אותו סעיף קטן, כולן או חלקן, לא יחולו לגביו, ככלל או לעניין מסוים, אם מצא כי מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, וכי אין בכך כדי לפגוע בטובת הילד.
(2) אין בפנייה של הורה לבית המשפט בבקשה לצוות כאמור בפסקה (1) כדי לעכב מתן טיפול רפואי לקטין או כדי לאפשר מסירת מידע להורה כאמור בסעיף קטן (א) בניגוד להוראות אותו סעיף קטן, כל עוד לא הורה בית המשפט אחרת.

(ג) השר, בהסכמת שר הרווחה והשירותים החברתיים ושר המשפטים, רשאי, בצו, לשנות את התוספת השנייה.

(ד) בסעיף זה –
"הורשע" – לרבות נאשם שבית המשפט קבע כי ביצע את העבירה, או שבית המשפט מצא כי עשה את מעשה העבירה לפי סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 ;
"הליך פלילי מתנהל" – החל בהגשת כתב אישום וכל עוד הנאשם לא זוכה מהעבירות המנויות בתוספת השנייה שבהן הואשם או שבית המשפט לא קבע כי הוא לא ביצע את העבירות כאמור או לא הייתה חזרה מהאישום;
"עבירת מין או אלימות" – עבירה המנויה בתוספת השנייה."

העבירות המנויות בתוספת השנייה הן סעיפים אלה מתוך חוק העונשין, התשל"ז-1977:
199, 201, 202, 203, 214(ב), 214(ב2) לעניין עבירה לפי 214(ב1), 300, 305, 329(א1), 335, 345, 346, 347, 348, 351, 368, 368ב, 368ג, 375א, 377א, 380.